STRÖMSTADS KOMMUN

Plan mot kränkande behandling
Mellegårdens förskola
2026

Innehållsförteckning

Inledning 3
Förskolans förhållningssätt 3
Så här vill vi ha det på vår förskola 3
Ansvarig för plan mot kränkande behandling 4
Kort analys av förra årets åtgärder 4
Årets aktuella åtgärder 5
Förebyggande åtgärder 5
Främjande åtgärder 6
Delaktighet 7
Uppföljning av genomförda åtgärder 7
Förebyggande åtgärder 7
Främjande åtgärder 8
Utvärdering av helheten 2025 8
Bilagor 9
Bilaga 1. Om kränkningar sker – så här gör vi 9
Bilaga 2. De sju diskrimineringsgrunderna 10
Bilaga 3. Definition av diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling 11
Bilaga 4. Aktuella lagar 14
Bilaga 5. Kontaktuppgifter till förskolan 15

Inledning

Vad är kränkande behandling?
Det är ett uppträdande som kränker ett barns eller en elevs värdighet, utan att det är diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567).

Kränkande behandling är ett beteende som är oönskat av den som blir utsatt. Det är barnet eller eleven som upplever sig vara utsatt för kränkande behandling som avgör vad som är oönskat. För att det ska vara fråga om kränkande behandling enligt lagen måste kränkningen vara märkbar och tydlig. Den som kränker någon måste också förstå att uppträdandet upplevs som kränkande. I många situationer är det uppenbart att ett beteende är kränkande, men om det inte är det så måste barnet eller eleven klargöra för den som kränker att beteendet är ovälkommet. Barnet eller eleven kan också ta hjälp av personalen i verksamheten. Vad som är kränkande behandling måste avgöras i varje enskilt fall.

Det är viktigt att komma ihåg att yngre barn inte alltid kan förmedla sina känslor på samma sätt som äldre barn och vuxna.

Källa: 6 kapitlet 3 § skollagen

Förskolans förhållningssätt

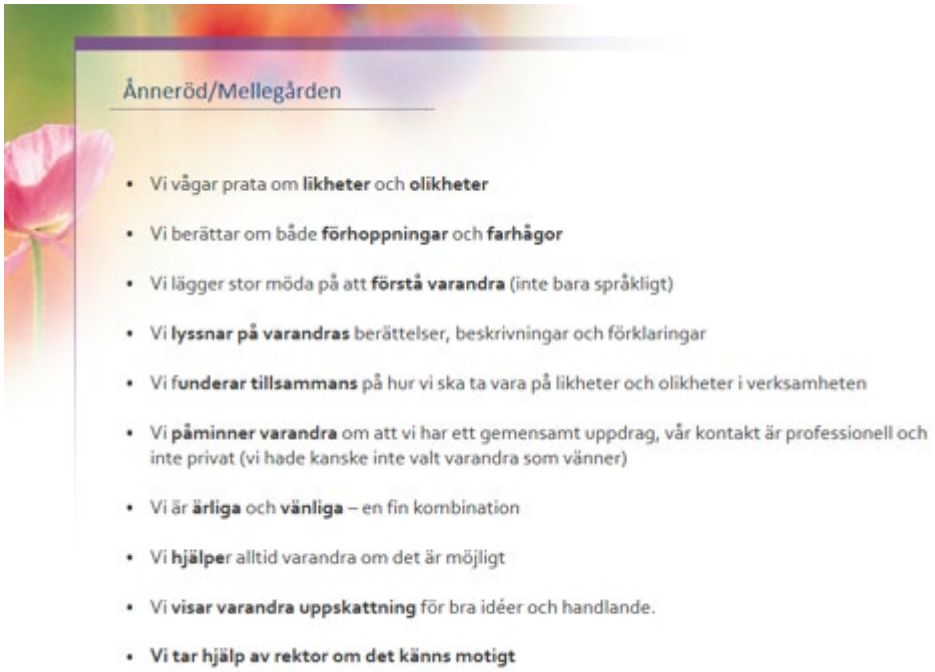

Så här vill vi ha det på vår förskola

Så här vill vi att vårt sociala klimat ska vara:	Ett gott, öppet klimat. Att vi kan prata med varandra, och få säga vad man tycker och tänker. Att man är inkännande, så att man kan sätta sig in i barnens situation.
De här normerna och värderingarna ska vår förskola stå för:	Alla är lika mycket värda. Oavsett kön, ålder, religion, etnicitet, funktionsvariation eller annat som kan tyckas en avvikelse ifrån normen.
Så här vill vi att vår värdegrund ska märkas i den dagliga verksamheten:	Ett gott klimat i arbetslaget som speglas i barngruppen. Att vi behandlar och bemöter alla människor utifrån sina behov och förutsättningar.

Ansvarig för plan mot kränkande behandling

Förskole- och verksamhetsformer som omfattas av planen:	Mellegårdens förskola
Ansvarig för planen:	Rektor Therese Eira
Planen gäller för perioden:	2026
Så här informerar vi personalen:	På Planeringar, APT och LSG arbetar vi tillsammans fram formerna för planen.
Så här informerar vi barnen:	I den dagliga verksamheten arbetar vi med värdegrundsfrågor
Så här informerar vi vårdnadshavare:	Planen är tillgänglig på förskolans webbplats

Kort analys av förra årets åtgärder

Under 2025 har de planerade åtgärderna genomförts genom det pågående arbetet med temat Väpplarna. Temat har vidareutvecklats och kompletterats med “Språklek och Matteskutt” där superhjältarna Väpplarna står i centrum. En av superhjältarna, Sam, har haft en särskilt viktig roll i arbetet med värdegrundsfrågor, vilka har utforskats tillsammans med barnen på ett engagerande sätt.

Arbetet med lekregler och hur vi är mot varandra i leken har fortsatt och utvecklats. Barnens förmåga att bjuda in varandra i lek har stärkts, även om det är ett område vi fortsatt kommer att arbeta vidare med. Pedagogernas gemensamma förhållningssätt bidrar till att stärka vi-känslan i barngruppen, där vi är närvarande och lyhörda för barnens tankar, idéer och behov.

Genom arbetet med Väpplarna och superhjälten Sam har barnen fått ökade möjligheter att känna igen och sätta ord på olika känslor som kan uppstå i olika situationer. De utvecklar förståelse för allas lika värde samt får verktyg för hur de kan stötta en kompis som upplever något svårt eller jobbigt. Väpplarna är ett levande och pågående arbete som vi delar tillsammans med alla barn.

När det gäller värdegrundsarbete och bemötande är detta en naturlig och integrerad del av vår vardag i förskolan. Det är något vi kontinuerligt samtalar om och utvecklar i verksamheten. För att stärka barnens delaktighet använder vi Väpplarna som ett stöd, där fokus ligger på att utforska och kommunicera känslor. På så sätt vill vi ge barnen goda verktyg att uttrycka sig, förstå sig själva och möta andra med empati.

Årets aktuella åtgärder

Förebyggande åtgärder

Identifierad risk	Planerad åtgärd	Mål med åtgärd	När genomförs åtgärden och ansvarig
Kränkningar	Aktivt arbete med Lpfö -18 Barnkonventionen och likabehandlingsplanen	Att skapa ett gemensamt förhållningssätt där alla lär känna varandra och känner trygghet. Att alla barn är alla pedagogers barn oavsett avdelning.	I den dagliga verksamheten av alla på förskolan. Utvärderas i januari 2027
Kränkningar och diskriminering	Föra fortlöpande samtal med barnen om värdegrunden. T.ex. att uppmärksamma Värdsdagen för Downs syndrom och FN-dagen.	Lägga grunden för att förstå värdegrunden i Lpfö -18. Skapa förståelse och respekt för varandras olikheter.	Sker kontinuerligt i den dagliga verksamheten och med särskilt fokus vid uppmärksammandet av specifika dagar och traditioner. Utvärdering i januari 2027.
Kränkning och diskriminering	Utveckla lärmiljöerna tillsammans med barnen på avdelningen	För att synliggöra platser där kränkning och diskriminering kan uppstå	Sker kontinuerligt tillsammans med barnen i den dagliga verksamheten
Kränkning och diskriminering	Genom aktiva diskussioner i personalgrupp kring barnen på avdelning	För att synliggöra relationer i barngruppen, mellan barn och mellan vuxen och barn.	Sker kontinuerligt under dagens verksamhet, när behov finns.
Kränkning och diskriminering	Använda förebyggande värdegrundsmaterial, läsa böcker, använd färdigt material som stegvis, färgmonstret och humlan Djojj, väpplarna, samt att personalen har ett gemensamt förhållningssätt.	Öka barnens förståelser för olika sätt att kommunicera på. Att lyssna in och visa hänsyn till varandra.	Kontinuerligt. I alla situationer under dagarna. Ansvarig: Alla pedagoger
Kränkning och diskriminering	Gemensamma aktiviteter för alla barn på förskolan	Att hela förskolan verkar för att stärka barn och personals vi-känsla.	Vid inplanerade aktiviteter. Ansvarig: Alla pedagoger
Kränkning och diskriminering	Gemensam aktivitet för förskolan med vårdnadshavare såsom på avslutningar eller traditioner.	Att umgås med barnens familj skapar trygghet och vi känsla.	Vid planerade tillfällen. Ansvarig: Alla pedagoger
Kränkning och diskriminering	Att använda Bildstöd/ TAKK	Förtydliga hur dagen är uppbyggd och vad som väntas ske.	Varje dag Ansvarig: Alla pedagoger
Kränkning och diskriminering	Kompetensutveckling för personal	Mer kunskap och dialoger förebygger en förskola utan diskriminering och kränkning.	På APT och vid planeringsdagar Ansvarig: Förskolans rektor, utvecklingspedagogerna samt pedagogerna i verksamheten.

Främjande åtgärder

Identifierade friskfaktorer	Planerad åtgärd	Mål med åtgärd	När genomförs åtgärden och ansvarig
Inkludering och delaktighet	Dela in barngruppen i mindre grupper, när behov finns.	Att barnen får större möjlighet att bli sedda utifrån behov, mera talutrymme.	Arbetslaget är ansvariga och det genomförs i den dagliga verksamheten.
Inkludering och delaktighet	Utveckla användandet av TAKK och bildstöd i verksamheten.	Att alla barn får större möjlighet att kommunicera och utveckla sitt språk.	KUSKA leder utvecklingsarbetet, all personal har ansvar att utveckla detta.
Inkludering och delaktighet.	Uppmärksamma olika språk, kulturer, traditioner på förskolan.	Stärka identiteter och ge förståelse för olikheter. Utveckla ett interkulturellt förhållningssätt. Förmåga att förstå och leva sig in i andra människors villkor och värderingar.	All personal är ansvariga för att upprätthålla ett interkulturellt förhållningssätt i den vardagliga verksamheten.
Att vara utomhus Hitta glädjen i rörelse och naturupplevelser.	Uteaktiviteter och rörelse på gården såsom röris, bollekar spring balans och hopp.	Stimulera till en god hälsa. Utveckla glädje för djur, natur och motorik. Det blir även färre konflikter i utemiljöer.	Kontinuerligt Alla pedagoger
En väl avvägd variation mellan den fria leken och den styrda leken.	Personalen är närvarande, planerar observerar och utvecklar aktiviteten efter behov och möjligheter.	Att utmana och stödja barns utveckling i olika gruppkonstallationer.	Kontinuerligt Alla pedagoger
Arbeta aktivt med lpfö-18(rev.25), barnkonventionen och planen mot kränkning	Att tematiskt stödja utmana och förstärka barnens förmågor utifrån intresse och mognad.	Att skapa förståelse och empati.	Kontinuerligt Alla pedagoger
Att se och arbeta med förskolan som helhet	Uppmärksamma olika kulturer, traditioner.	Att förtydliga alla barns lika värde och stärka barnens identitet.	Kontinuerligt Alla pedagoger
Att arbeta kreativt i olika material samt sång o dans.	Spontana och planerade aktiviteter.	Att inspirera barnens kreativa sida. Att barnen ska känna lust och glädje i sitt lärande.	Kontinuerligt Alla pedagoger
Att stärka barnets kommunikation	Språkstödjande aktiviteter läsa, berätta, rim och ramsor. Bildstöd/TAKK	Utökat ordförråd och läsförståelse. Träna förmåga att lyssna, kommunicera och förklara sina tankar. Att ställa enkla frågor på samling. Frågor där det inte finns rätt eller fel svar ger barnen förmåga att våga prata i grupp.	Planeras av personal kontinuerligt och vid planerade tillfällen. Alla pedagoger
Personal observerar individer och gruppen.	Synliggöra positiva beteenden.	Ett gemensamt förhållningssätt främjar god arbetsmiljö för både barn och personal	Alla pedagoger
Att medvetet arbeta för bra och trevliga måltider	Att vara en god förebild. Prata positivt om mat och vad kroppen behöver.	Att ge barnen en bra grundsyn om mat. Stimulera till lugna måltider och god aptit	Varje dag Alla pedagoger

Identifierade friskfaktorer	Planerad åtgärd	Mål med åtgärd	När genomförs åtgärden och ansvarig
Ge barnen en avvägd dagsrytm genom att skapa möjlighet för återhämtning	Att erbjuda sovvila, läsvila, lugnande aktiviteter och skapa en lugn plats	Att alla har möjlighet att utifrån sitt behov återhämta sig.	Varje dag Alla pedagoger
Kränkningar	Att bli bättre på att synliggöra kränkande och diskriminerande handlingar och att prata med barnen om allas lika värde och vad det innebär.	Att följa upp incidenter och synliggöra likabehandlingsplanen.	All personal är ansvariga och det sker när något uppstår i verksamheten.
Se det positiva hos varandra. “Barn gör rätt om de kan”	Positiv feedback till barnen	Lyfta och stärka barn och skapa ringar på vattnet I den dagliga utbildningen	Arbetslaget

Delaktighet

Så här har vi möjliggjort delaktighet

Samverkan	
Hur har analysen och åtgärderna samverkats med barn?	Arbetsmiljörond med barnen. Genom samtal och kommunikation på olika sätt med barnen utifrån ålder och mognad. Miljön och hur vi använder den för att göra barnen delaktiga arbetar vi med hela tiden.
Hur har analysen och åtgärderna samverkats med personal?	Samtal och dialog med pedagoger utifrån situationerna som är.
Hur har vårdnadshavare deltagit i arbetet?	Genom Vklass görs vårdnadshavare delaktiga i den dagliga verksamheten. Förskolemöte och förskoleråd ger vårdnadshavare möjlighet att lära känna förskolan som en del av kommunen. På utvecklingssamtalen samt dagliga möten i tamburen eller ute får VH information om det barnet har tagit del av under dagen.

Uppföljning av genomförda åtgärder

Förebyggande åtgärder

Vilken förebyggande åtgärd gäller det?	Resultat av åtgärd/insats	Analys av resultatet. Vad behöver vi arbeta vidare med?
värdegrundsarbete	Ökad förståelse för egna och andras behov och perspektiv.	Detta är ett pågående arbete.
bemötande	Att sträva mot öppet klimat. Ha ett professionellt förhållningssätt.	Ett pågående arbete.
samarbete	Att sträva efter att ha ett gemensamt förhållningssätt och barnsyn	Kommunikation och dialog.

Främjande åtgärder

Vilken främjande åtgärd gäller det?	Resultat av åtgärd/insats	Analys av resultatet. Vad behöver vi arbeta vidare med?
Lek	Barnen har blivit bättre på att bjuda in varandra i leken.	Fortsätta personalens kompetensutbildnings insats på arbetslagsplaneringen. Bli medveten om att vissa barn behöver stöd i hur man leker en bra lek, vara närvarande vuxen som visar hur man gör.
Kommunikation/språk	Barnen anpassar språket till varandras ålder.	Uppmuntra barnen till att ta kontakt med varandra och inte använda sig av pedagogerna i första hand.

Utvärdering av helheten 2025

Under året har verksamheten präglats av organisatoriska förändringar, med variationer i personalgruppen. I en mindre verksamhet innebär detta en ökad sårbarhet, vilket periodvis har påverkat förutsättningarna att genomföra planerade aktiviteter fullt ut. Samtidigt har vi aktivt arbetat för att säkerställa att barnen möts av trygghet, kontinuitet och ett respektfullt bemötande i vardagen – faktorer som är centrala i det förebyggande arbetet mot kränkande behandling.

Genom att utgå från vår gemensamma grundstruktur har vi skapat förutsägbarhet och stabilitet i verksamheten. Barnen förbereds kontinuerligt på förändringar i personal eller aktiviteter, vilket stärker deras trygghet och minskar risken för oro och konflikter. Arbetet med att främja en stark vi-känsla i barngruppen har varit prioriterat, då goda relationer och en inkluderande miljö är viktiga skyddsfaktorer mot kränkningar.

Valtavlan, som implementerades under 2024, har fortsatt att vara ett betydelsefullt verktyg i det främjande och förebyggande arbetet. Genom att tydliggöra valmöjligheter och skapa struktur i barnens vardag har den bidragit till en lugnare innemiljö, där barnen lättare hittar meningsfulla aktiviteter. Detta har i sin tur minskat konflikter, oro och behovet av tillsägelser, vilket stärker en positiv och respektfull miljö.

För att hantera både planerad och oplanerad frånvaro har vi använt oss av trygghetspersonal, där pedagoger från samma rektorsområde vid behov har stöttat verksamheten. Detta har varit särskilt värdefullt under perioder med hög frånvaro. Genom ett aktivt samarbete har vi kunnat upprätthålla trygga relationer och en god vuxennärvaro, vilket är en avgörande faktor i arbetet med att förebygga kränkande behandling.

Sammanfattningsvis har året inneburit förändringar i organisation, rutiner och arbetslag. Trots utmaningar har vi fortsatt att utveckla vårt arbete med att skapa en trygg, inkluderande och respektfull miljö för alla barn. Erfarenheterna har stärkt oss i vårt arbete med att vara närvarande, tydliga och lyhörda vuxna, vilket utgör grunden i det långsiktiga arbetet mot kränkande behandling.

Bilagor

Bilaga 1. Om kränkningar sker – så här gör vi

Rutin kränkande behandling

Skollag (2010:800) Skollagen 6 Kapitlet 9 och 10 §§ regleras bestämmelserna kring skyldigheterna att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling:

Personal
En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn.

Rektor
En rektor som får kännedom om att ett barn eller elev anser sig blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten ska anmäla detta till huvudmannen.

Huvudman
Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de upplevda kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Delegation

Enligt Barn och utbildningsnämndens delegationsordning ska rektor skyndsamt utreda och i förekommande fall, vidta åtgärder för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Anmälan till huvudman

Anmälan om kränkande behandling till huvudmannen ska ske enligt följande.

Barn/barn eller elev/elev

1. När personal får kännedom eller har misstanke om att ett barn eller elev anser sig blivit utsatt för kränkande behandling av barn/elev ska detta anmälas skyndsamt digitalt i systemet Visma Draftit.
2. Rektor tillsammans med socialpedagog ansvarar för att utreda samt att åtgärder vidtas och följs upp gällande kränkande behandling barn/barn och elev/elev.
3. Den färdigställda utredningen till respektive skolchef via Visma Draftit och diarieförs i W3D3.

Barn/vuxen eller elev/vuxen

1. När rektor får kännedom om att ett barn eller elev anser sig blivit utsatt för kränkande behandling av vuxen ska detta anmälas till huvudmannen. Anmälan görs via respektive skolchef.
2. Rektor ansvarar för utredningen och tar vid behov hjälp av den centrala elevhälsan och kommunens HR avdelning.
3. Den färdigställda utredningen diarieförs i W3D3 samt i förvaltningens personalarkiv Novi.

Bilaga 2. De sju diskrimineringsgrunderna

Diskriminering äger rum när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och behandlingen har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. De sju diskrimineringsgrunderna är:

- Funktionsnedsättning
- Ålder
- Kön
- Könsöverskridande identitet eller uttryck
- Sexuell läggning
- Etnicitet
- Religion eller annan trosuppfattning

Funktionsnedsättning. Varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en människas funktionsförmåga. De kan bero på skador eller sjukdomar, som fanns vid födseln, har uppstått senare eller förväntas uppstå. Funktionsnedsättning kan märkas mer eller mindre i olika situationer som till exempel allergier, dyslexi, hörsel och synskador med mera. Graden av funktionsnedsättning har ingen betydelse, du är lika skyddad av lagen även om du har en mindre omfattande funktionsnedsättning.

Ålder. Med ålder menas uppnådd levnadslängd. Skydd mot åldersdiskriminering omfattar alla och gäller alltså även i skolan. En person kan bli diskriminerad eller trakasserad för att hen behandlas utifrån sin ålder i stället för utifrån sin person eller kompetens. Grunden för åldersdiskriminering är allmänna föreställningar om hur unga respektive äldre är, vad de klarar av och vilka drivkrafter de har.

Kön. Med kön avses de juridiska könen kvinna eller man. Könsdiskriminering handlar om att kvinnor och män inte behandlas som individer. Villkoren styrs i stället av föreställningar om hur de förväntas vara och uppträda utifrån sin könsroll, exempelvis när det gäller fysisk styrka, tekniskt kunnande, socialt ansvarstagande etc. Förbudet mot könsdiskriminering omfattar även personer som avser att ändra eller har ändrat sitt juridiska kön.

Könsöverskridande identitet eller uttryck. När någon inte identifierar sig som kvinna eller man, eller genom sin klädsel, kroppsspråk, beteende eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Sexuell läggning. Exempelvis homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning. Sexuell läggning omfattar en människas hela liv och kan handla om sådant som identitet, samlevnadsform och kärlek. Om heterosexualitet alltid anses vara det ”normala” och förväntade blir det en styrande norm, den så kallade heteronormen. Därmed blir det ”onormalt” eller ”konstigt” att vara homo- eller bisexuell. Heteronormen styr mer än vad vi tror när det gäller miljö och tilltal på skolan och i bemötande av barn och vårdnadshavare.

Etnicitet. När någon tillhör en grupp av personer som har samma nationella eller etniska ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. Alla har en etnisk tillhörighet. Alla kan därför bli utsatta för diskriminering. Var och en har rätt att definiera sin egen etniska tillhörighet. En person kan också ha flera etniska tillhörigheter, till exempel om föräldrarna har olika etnisk bakgrund. Nationella minoriteter är etniska minoriteter.

Religion eller annan trosuppfattning. Exempelvis hinduism, judendom, kristendom och islam. Begreppet annan trosuppfattning är kopplat till religiös åskådning. Politiska åskådningar och etiska eller filosofiska värderingar omfattas inte av begreppet annan trosuppfattning eftersom de inte har någon koppling till religion. I många religioner och trosuppfattningar bekänner eller bekräftar man sin tro genom handlingar. Lagen omfattar därför även de uttryck för tro som ingår i ens religion eller trosuppfattning som till exempel regler om kläder, bön, kost och så vidare.

Bilaga 3. Definition av diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling

Diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

Diskriminering handlar om missgynnande Diskriminering innebär att en elev missgynnas på grundval av någon av de sju lagstadgade diskrimineringsgrunderna: " kön " könsidentitet eller uttryck " etnisk tillhörighet " religion eller annan trosuppfattning " funktionsnedsättning " sexuell läggning " ålder. Diskriminering förutsätter ett maktunderläge hos den som utsätts för det. Det betyder att lärare eller annan personal på skolan eller förskolan kan diskriminera eleven eller barnet. Elever i skola och i fritidshem och barn i förskola kan däremot inte diskriminera varandra.

Kränkande behandling är ”ett uppträdande som kränker ett barns eller en elevs värdighet” och som inte har samband med någon diskrimineringsgrund. Trakasserier är uppträdande som kränker ett barns eller en elevs värdighet och som har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna. Ibland kan det vara svårt att urskilja om uppträdandet handlar om trakasserier eller kränkande behandling, men det spelar mindre roll. Huvudmannens ansvar att utreda och åtgärda är det samma. Trakasserier och kränkningar kan ske barn och elever emellan, men det kan också vara personalen som kränker eller trakasserar barnet eller eleven.

Vad är direkt diskriminering?

Direkt diskriminering är när någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan i en jämförbar situation. Exempel på direkt diskriminering:

- En lärare hindrar en elev från att vara med på gymnastiken för att hon bär huvudduk (religion)
- En elev med dyslexi får inte stöd i undervisningen (funktionshinder)
- En skola tillåter inte samkönade par att gå tillsammans som par på skoldansen (sexuell läggning)

Vad är indirekt diskriminering?

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en generell bestämmelse eller ett förfaringssätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Exempel på indirekt diskriminering

- Alla elever serveras samma mat (elever med religion som förbjuder viss typ av mat diskrimineras)

Vad är bristande tillgänglighet?

Bristande tillgänglighet är när en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte vidtar skäliga tillgänglighetsåtgärder för att personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning. Exempel på åtgärder som kan krävas kan vara att ta bort trösklar eller att erbjuda hjälpmedel som eleven behöver för att kunna delta i utbildningen.

Vad är instruktion att diskriminera?

Instruktion att diskriminera är när någon ger en order eller instruerar någon som är i beroendeställning, exempelvis en anställd pedagog, att diskriminera någon annan. Instruktion att diskriminera kan ske både direkt och indirekt.

Vad är trakasserier?

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen (2008:567). Trakasserier är ett agerande som kränker någons värdighet och som har samband med någon eller några av diskrimineringsgrunderna.

Den som trakasserar har inte ett maktövertag, det betyder att en elev kan trakassera en annan elev. Exempel på trakasserier är att kalla någon för bög, hora, CP, mongo eller dampunge. Trakasserier kan också ge uttryck för förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar med koppling till diskrimineringsgrunderna.

Vad är sexuella trakasserier?

Trakasserier kan också vara av sexuell natur, då kallas de för sexuella trakasserier. Förutom kommentarer och ord kan det vara att någon till exempel tafsar eller ger närgångna blickar, ovälkomna komplimanger, inbjudningar, anspelningar eller jargong. Det gemensamma för trakasserier och sexuella trakasserier är att beteendet är oönskat och att det är den person som är utsatt som bestämmer om det är kränkande eller inte. De sexuella trakasserierna behöver inte ha koppling till diskrimineringsgrunderna för att anses som sexuella trakasserier. Sexuella trakasserier definieras i diskrimineringslagen.

Vad är mobbning?

Mobbning äger rum när någon blir utsatt för kränkningar och/eller trakasserier av en eller flera personer vid flera olika tillfällen. Den som är utsatt för mobbning kan uppleva sig i underläge och ha svårt att försvara sig. Skolverkets definition av mobbning är ”en upprepad negativ handling som inbegriper att någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.” Det som kallas mobbning eller kränkande behandling kan ibland vara rent brottsliga handlingar, såsom misshandel och olaga hot.

Vad är kränkande behandling?

Arbetet mot kränkande behandling regleras i skollagen (2010:800, kap 6). Kränkande behandling är ett uppträdande som kränker ett barns eller en elevs värdighet utan att vara diskriminering. Kränkningar kan, precis som diskriminering och trakasserier, ske både medvetet och omedvetet samt vid enstaka eller upprepade tillfällen.

Kränkande behandling kan vara:

- Verbalt: skällsord, förolämpningar och sprida rykten
- Socialt: utfrysning, miner och blickar
- Fysiskt: slag, knuffar, tafsningar och förföljelse
- Text och bild: sms, mms, lappar, klotter, e-post, bloggar, video och chattsidor

Kränkande behandling kan också ske mellan vuxna och barn.

I fall av kränkande behandling, diskriminering och trakasserier på internet har skolan skyldighet att utreda om kränkningarna har koppling till skolan. Detta gäller även om kränkningar skett på elevernas fritid. Barn- och elevombudet övervakar tillsammans med Skolinspektionen den del av skollagen som gäller kränkande behandling.

Vad är repressalier?

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Vad är de nationella minoriteterna?

I samband med diskrimineringsgrunderna etnicitet och religion är det viktigt att lyfta de fem erkända nationella minoriteterna judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar. Dessa grupper är etniska och/eller religiösa minoriteter och skyddas därmed även av diskrimineringslagen. Enligt FN:s definition är

samerna dessutom urfolk. De historiska minoritetsspråken är jiddisch, romani chib, samiska, finska och meänkieli.

Gemensamt för minoritetsgrupperna är att de har befolkat Sverige under lång tid samt att de utgör grupper med en uttalad samhörighet. De har även en egen religiös, språklig eller kulturell tillhörighet och en vilja att behålla sin identitet. De nationella minoriteterna har under olika perioder varit utsatta, marginaliserade och kränkta. Det finns en mörk historia med bland annat rasbiologisk forskning, tvångsassimilering, tvångsförflyttningar, tvångssteriliseringar samt barn som togs ifrån sina föräldrar när de började skolan och fick inte längre använda sitt eget språk och lära sin kultur. Än i dag har många barn som tillhör nationella minoriteter erfarenheter av diskriminering och trakasserier.

Enligt lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk är kommunen ovillkorligt skyldig att informera vårdnadshavarna om de särskilda rättigheter som gäller i våra skolor för nationella minoritetsbarn. De särskilda rättigheterna innebär att det allmänna ska främja och skydda de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur och språk i Sverige. Barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska främjas särskilt. Enligt skollag ska en elev som tillhör någon av de nationella minoriteterna erbjudas modersmålsundervisning oavsett elevens umgängesspråk i hemmet, elevens förkunskaper i språket eller antal elever som vill läsa språket som modersmål.

Bilaga 4. Aktuella lagar

Diskrimineringslag (2008:567)

Enligt diskrimineringslag ska varje skola ha aktiva åtgärder mot diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier. Skolan ska dokumentera sitt arbete med aktiva åtgärder genom att systematiskt undersöka, analysera, åtgärda och följa upp skolans arbete. Dessa aktiva åtgärder ska dokumenteras löpande genom hela året. Skolan ska även dokumentera hur samverkan med elever, personal och vårdnadshavare har skett.

Skollag (2010:800)

Enligt skollag ska varje skola årligen upprätta en plan mot kränkande behandling av elever. Planen ska redogöra hur skolan arbetar förebyggande och förhindrade så att ingen elev kränks. Planen ska även innehålla en redogörelse för åtgärder från det föregående året och för det kommande året (6 kap 8 §).

Bilaga 5. Kontaktuppgifter till förskolan

Funktion	Namn	Telefonnummer	E-postadress
Rektor	Therese Eira	0526-192 74	therese.eira@stromstad.se
Specialpedagog	Kristina Fredriksson	0526-190 00	kristina.fredriksson@stromstad.se